

**Logos Universality Mentality Education Novelty,
Section: Social Sciences**

ISSN: 2284 – 5747 (print), ISSN: 2284 – 5747 (electronic)

Covered in: CEEOL, Index Copernicus, Ideas RePEc,

EconPapers, Socionet

**ETHICS PRESSURE AND SOCIAL
CONSTRUCTION OF PUBLIC SPACE. REVIEW
FOR THE VOLUME “PUBLICITY AND PUBLIC
ADMINISTRATION UNDER THE PRESSURE OF
ETHICS”, AUTHOR SANDU FRUNZĂ
[PRESIUNEA ETICII ȘI CONSTRUCȚIA SOCIALĂ
A SPAȚIULUI PUBLIC. RECENZIE LA VOLUMUL
„PUBLICITATEA ȘI ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ
SUB PRESIUNEA ETICII”, AUTOR SANDU
FRUNZĂ]**

Antonio SANDU

Logos Universality Mentality Education Novelty, Section:
Social Sciences, IV (1), 197-203

The online version of this article can be found at:

<http://lumenjournals.com/social-sciences/>

Published by:

Lumen Publishing House

On behalf of:

Lumen Research Center in Social and Humanistic Sciences

**Ethics Pressure and Social Construction of Public Space.
Review for the Volume “Publicity and Public
Administration under the Pressure of Ethics”, Author
Sandu FRUNZĂ**

[Presiunea eticii și construcția socială a spațiului public. Recenzie la volumul „Publicitatea și administrația publică sub presiunea eticii”, autor Sandu Frunză]

Antonio SANDU¹

Abstract

The volume „Publicitatea și administrația publică sub presiunea eticii”, written by Sandu Frunză and published in 2015 at Lumen Publishing House, aims to reconsider the public space and the ethical perspectives that peg its functionality.

The public space goes from religiously fundamented ethical values towards a perspective of social responsibility that builds the meaning of ethics.

The deconstruction of religious values under the impact of secularization requires a reconstruction under the sphere of communicational strategies and communicative actions.

The current volume outlines a range of perspectives on social ethics as it appears reflected as ethics of professions from the area of communication, particularly referring to publicity and public administration, as exemplary areas of manifestation of new ethical perspectives of the action.

Keywords:

Pressure of ethics, public space, publicity, public administration, Sandu Frunză.

¹ Professor PhD, Stefan cel Mare University from Suceava, antonio1907@yahoo.com.

Introducere

Volumul „Publicitatea și administrația publică sub presiunea eticii”, autor Sandu Frunză apărut în anul 2015 la Editura Lumen își propune o reconsiderare a spațiului public și a perspectivelor etice care jalonează funcționarea acestuia (Frunză, 2015).

Spațiul public trece de la valorile etice fundamentate religios către o perspectivă a responsabilității sociale (Frunză, 2013) care reconstruiește sensul eticii.

Deconstrucția valorilor religioase sub impactul secularizării face necesară o reconstrucție a acestora sub sfera strategiilor comunicaționale și acțiunii comunicative (Sandu, Caras, 2013).

Volumul de față trece în revistă o serie de perspective asupra eticii sociale așa cum apare ea reflectată ca etică a profesilor din sfera comunicării cu referire particulară la publicitate și la administrația publică, ca zone exemplare de manifestare a perspectivelor noilor etici ale acțiunii.

O radiografie a sferei publice. Etica minimală și noua configurație a spațiului public

Sandu Frunză (2015) realizează o pendulare între cele două perspective constructive ale spațiului public, cea dominată de morală religioasă și respectiv de etică laică. Ambele perspective generează în postmodernitate o metapovestire despre societate și despre relațiile dintre membrii acesteia. Afirmția lui Lipovetsky (1996), conform căreia secolul al XXI-lea va fi etic sau nu va fi deloc, este contrapusă celei atribuite lui Malraux, conform căreia secolul XX va fi religios sau nu va fi deloc.

Sentimentul religios ca fundament al acțiunii morale poate fi privit în sensul tare, dogmatic, dar și în cel difuz (Champion, 1996) ca simplu sentiment al sacrului. Sandu Frunză (2015) arată că impactul religiosului asupra spațiului social devine din ce în ce mai limitat, organizațiile religioase (organizațiile bazate pe credință) suferă un proces de secularizare datorită dependenței de fondurile care provin de la finanțatori laici (Cojocaru, Cojocaru, Sandu, 2011). Delegitimarea discursului religios ca metapovestire asupra comportamentului moral, face necesară construcția unei alte convenții discursive asupra *binelui social*. Această convenție discursivă este centrată pe responsabilitate, ca factor legitimant al pretenției construcției unei noi etici a comunicării

(Frunză, 2011a; 2011b). Sandu Frunză (2015) susține că acest proces de legitimare a unor noi paradigme etice are loc în consonanță cu instituirea unei presiuni a eticii asupra sferei comunicării publice.

Cele două referențiale – administrația publică și mass-media – reprezintă tocmai cele două direcții ale evoluției sferei publice: relația mediată cu statul prin intermediul instituțiilor administrative, respectiv accesul mediat la informare prin mass media. Ambele au pretenția de a institui adevărul: în variantă normativă în cazul statului, și în variantă seductivă în cazul mass-mediei și publicității. Migrația etici din sfera privată în sfera publică reprezintă în opinia noastră tocmai elementul cheie al constituirii societății contemporane, glocalizate. Dacă Lipovetsky (1996) vorbește despre perspectiva postmoralistă a eticii într-o societate postmodernă, la ora actuală putem aprecia, în consonanță cu Sandu Frunză (2015), că etica reprezintă un instrument de presiune, orientat atât asupra individului ca actor social și moral, cât și asupra comunității ca instanță a construcției sociale a acțiunii comunicative.

Etica instrumentală. Etica în administrația publică

Etica în administrația publică este tratată de Sandu Frunză (2015) din perspectiva corelării acesteia cu normativitatea. Acesta este motivul – coabitarea eticii cu normativitatea de tip juridic – pentru care etica devine instrument de presiune publică, atât asupra individului cât și asupra organizației. Instituționalizarea eticii presupune o depășire a neutralității organizației, fiind necesare inventarierea, analiza și evaluarea principiilor etice la nivelul structurilor organizaționale din administrația publică. Autorul arată că este necesară crearea unei dezbateri a contextului etic și a condițiilor în care instituționalizarea eticii se produce. Invocarea responsabilității se face în cadrul unui *ethos* democratic, acesta fiind garantul eficienței procesului administrativ. Ideea de responsabilitate etică a funcționarului public apare atunci când decizia etică vizează obligația acestuia de a alege între două posibilități legale, dar încărcate cu valoare morală diferită. Salutăm această perspectivă care este în consonanță cu propria noastră viziune asupra eticii în administrația publică (Sandu, 2015), și anume că decizia etică, nu se referă la alegerea de a acționa sau nu legal, care ar fi o falsă alegere morală, dimpotrivă responsabilitatea alegerii vizează obținerea legale pe care actorul moral le are.

Instrumentalizarea eticii și apariția expertizei etice face trecerea de la moralitatea pe baza căreia acționează individul centrat în “aici” și “acum”, către o etică a responsabilității față de non-prezență – generații viitoare, subiecți abstracti ai deciziei administrative, potențiale victime ale linșajului mediatic etc .

Datoria individului trece în responsabilitate publică și este astfel asumată la nivel supraindividual, ca responsabilitate socială a organizației. Cu toate acestea, în opinia lui Sandu Frunză (2015) cheia reconstrucției comunicative a eticii stă în dezvoltarea subiectului moral, asupra căruia se exercită în final presiunea eticii. Individul responsabil este cel care beneficiază de pe urma training-urilor etice, în timp ce decizia colectivă este supusă avizului comisiilor de etică.

Respectul ca exigență a eticii

Această supraviețuire a agentului moral, procesului de deprivatizare a deciziei etice, poate fi înțeleasă în acord cu Sandu Frunză (2015), prin intermediul *respectului* ca valoare intrinsecă a oricărei acțiuni administrative. *Respectul* este – în opinia noastră – o componentă afirmativă a eticii administrative, care îi dă acesteia o plus valoare față de simpla obligație morală derivată dintr-un cod etic, deontologic sau dintr-o legislație specifică. *Respectul* este forma prin care individul își aduce propriile valori etice în procesul deliberării morale.

În acest sens, considerăm că putem opera o distincție în înțelegerea ideii de *conștiință morală*: între *conștiința morală limitativă* – care nu permite agentului moral săvârșirea răului – și *conștiința morală afirmativă-apreciativă* – care traduce imperativul categoric sub forma obligației de a săvârși binele (Sandu, 2012). În opinia noastră, acesta este sensul ultim al imperativului categoric, tocmai pentru că Immanuel Kant (1972; 1995) înglobează în acesta exigența pauliciană, care afirmă “iubește și fă ce vrei”. Astfel, noi credem că imperativul categoric depășește simpla regulă de aur care îi stă la bază. Maxima propriei conștiințe este afirmarea *binelui*, în timp ce minima-morallia – adusă în discuție de Sandu Frunză (2015) ca temei al moralității comune – reprezintă interdicția fapturii *răului*. Etica în administrația publică contemporană, limitată la respectarea unui cod deontologic, pare a viza în primul rând această perspectivă interdictivă, care dictează funcționarului public ce anume să nu facă. Cu toate acestea, codul de conduită a funcționarului public cuprinde o serie de reglementări,

evident cu caracter afirmativ, cum sunt cele referitoare la egalitatea de tratament, la profesionalism, cinste și corectitudine etc.

De la etica publicității la publicitatea eticii

O parte semnificativă a lucrării analizate este dedicată publicității ca instanță constructivă a realității comunicaționale. Responsabilitatea este din nou invocată ca fundament al oricărei etici posibile în sfera publicității și în general în zona media. Responsabilitatea este reacția firească, apărută în conștiința morală față de conștientizarea răului ce poate fi produs prin acțiunea sau inacțiunea agentului moral, individual sau colectiv. În concluziile volumului, Sandu Frunză (2015) arată că responsabilitatea morală este datorată de individ demnității umane a Celuilalt.

Acest lucru face – în opinia noastră – ca acțiunea administrativă să nu fie doar datoare respectării unor exigențe morale/etice. În consonanță cu alți gânditori ai teoriei morale a acțiunii comunicative, considerăm acțiunea administrativă ca fiind o acțiune etică în conținutul său, îndreptată către implementarea valorilor etice ce stau la baza funcționării sistemului administrativ.

Concluzii

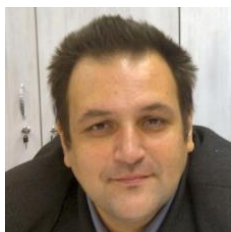
Salutăm apariția pe piața românească a volumului “Publicitatea și administrația publică sub presiunea eticii”, pe care îl considerăm un binevenit instrument al training-ului etic, dedicat atât studenților la specializările: administrație publică, sănătate publică, asistență socială, științe politice, științele comunicării etc. Nu în ultimul rând, volumul este un excelent instrument de perfecționare morală a profesionistului din oricare domeniu care se confruntă în activitatea sa cu nevoia deciziei etice.

Bibliografie

Champion, F. (1996). Spirit religios difuz, eclecticism si sincretisme. In Delumeau, J. (coord.) *Religiile lumii*. Traducere de Angela Pagu, Carol Litman, Rodica Buburuzan, Bogdan Budes, Dinu Luca, Florentina Visan, Iulia Wanick, Toader Saulea, Carmen Stoean. Bucuresti, Romania: Editura Humanitas.

- Cojocaru, D., Cojocaru, S., Sandu, A. (2011). The role of religion in the system of social and medical services in post-communism Romania. *Journal for the Study of Religions and Ideologies*, 10 (28), 65-83.
- Frunza, S. (2011a). Does communication construct reality? A New Perspective on the Crisis of Religion and the Dialectic of the Sacred. *Revista de cercetare si interventie sociala*, 35, 180-193.
- Frunza, S. (2011b). *Comunicare etica si responsabilitate sociala*. Bucuresti Romania: Editura Tritonic.
- Frunza, S. (2013). *Ethical Communication and Social Responsibility*. Saarbruchen, Germany: Lap Lambert Academic Publishing.
- Frunza, S. (2015). *Publicitatea si administratia publica sub presiunea eticii*. Iasi, Romania: Editura Lumen.
- Kant, I. (1972). *Intemeierea metafizicii moravurilor. Critica ratiunii practice*. Bucuresti, Romania: Editura Stiintifica.
- Kant, I. (1995). *Critica ratiunii practice. Intemeierea metafizicii moravurilor*. Traducere, studiu introductiv, note si index de Nicolae Bagdasar. Bucuresti, Romania: Editura IRI.
- Lipovetsky, G. (1996). *Amurgul datoriei. Etica nedureroasa a noilor timpuri democratice*. Traducere si prefata de Victor-Dinu Vladulescu, Bucuresti, Romania: Editura Babel.
- Sandu, A., Caras, A. (2013). Deconstruction of charity. Postmodern ethical approaches. *Journal for the Study of Religions and Ideologies*, 12 (36), 72-99.
- Sandu, A. (2012). *Appreciative ethics. A constructionist version of ethics*. Saarbrucken, Germany: LAP LAMBERT Academic Publishing GmbH & Co. KG.
- Sandu, A. (2015). *Etica profesionala si transparenta in administratia publica*. Bucuresti, Romania: Editura Didactica si Pedagogica.
-

Biodata

Antonio SANDU currently works as Professor Ph.D at the “Stefan cel Mare” University from Suceava, and as a Researcher at the Lumen Research Centre in Humanistic Social Sciences in Iași (Romania). He was a Postdoctoral Fellow at the Center for Ethics and Health Policy of “Gr. T.

Popa” University from Iasi. He has a BA in Philosophy and another BA in Social Work from “Al. I. Cuza” University, an MA in Probation and Social Reintegration from “Al. I. Cuza” University, and a PhD in Philosophy from the “Al. I. Cuza” University in Iași (Romania). His main areas of interest include ethics, bioethics, social work, social philosophy. He authored more than 15 books in Social Work, Philosophy, and Applied Ethics, more than 8 articles in Scientific Journals covered in Thomson Reuters and more than 50 other scientific articles.